

Til

Kulturpolitiske ordførere

Medlemmer af Folketinget fra Midt- og Vestjylland

Herning d. 8. marts 2024

Musikfaget er i frit fald

Der er langt mellem ambition og virkelighed. Alle er enige om børn og unge skal møde musik og kunst i høj kvalitet i skoler, daginstitutioner og gymnasier. Virkeligheden er, at vi lige nu, i bedste fald, udsætter børn og unge for et musikfag som er båret af en række mere eller mindre tilfældige oplevelser. I værste fald slet ikke eller som en faglighed i frit fald.

For at afdække forholdene i regionen, har Regions Midtjylland iværksat en større forundersøgelse i samarbejde med Videncenter for musik, som resulterede i rapporten Musikuddannelse i Region Midtjylland. Undersøgelsen peger på en faglighed, der reelt er i frit fald. På de videregående uddannelser, læreruddannelsen, pædagoguddannelsen og universitetet på reduktion af musikfagets praktiske discipliner; polarisering og store forskelle i musikundervisningen i folkeskolerne og gymnasierne; strukturelle forhindringer i muligheden for at vælge musik som fag/ linjefag på gymnasiet, læreruddannelsen og universitetet; markant behov for efteruddannelse m.m.

Hvad vi ser i musikskolerne og Folkeskolen

I musik- og kulturskolerne i Kulturregion Midt-Vestjylland har vi fingrene i mange af de sider, som problematikken forårsager: Vi møder børn, der aldrig har kendt så lidt til musik (som fag) som nu; vi ser skoler, hvor det obligatoriske musikfag næsten eller slet ikke bliver løftet; vi oplever, hvordan fagligheden er stærkt vigende blandt musiklærere i skolerne og pædagoger. Vi oplever, at faget ikke prioriteres i skoler og daginstitutioner, og at musikfagets egentlige faglighed og dets værdiskabelse ikke anerkendes. Faget betragtes ofte ikke som et læringsfag, hvor man skal tilegne sig færdigheder, et sprog, og et vist repertoire - ikke engang blandt mange af de lærere, der underviser i faget i folkeskolen.

Den situation har gjort sig gældende gennem godt to årtier, og faget er derfor i en anden-generationskrise da de, der skal løfte opgaven, ikke selv har oplevet faget som prioriteret i deres egen vej gennem uddannelsessystemet.

Et afgørende problem er, at mange skoler ikke prioriterer musikfaget. De ser bort fra BUVM anbefalede antal musiktimer på de forskellige klassetrin. Derved kan man ofte opleve, at 0. klasse ikke har musik, 1. klasse heller ikke. I 6. klasse læses timerne ofte kun det første halve år, hvorved et halvt års hul vil være første årsag til, at eleverne ikke vælger musik som valgfag i 7.-8. klasse. I 9. klasse bliver musikfaget meget sjældent udbudt. Vi ved, at det ofte er praktiske årsager, der dikterer

dette, men vi oplever det også som en nedprioritering af faget, ofte med tabet af de 13-14 årige unge til følge.

Samarbejdet mellem Folkeskolerne og musikskolerne

Musik- og kulturskolerne ser det i dag som et væsentligt indsatsområde at arbejde ind i Folkeskolen, både grundet en vigende søgning til musikskolernes traditionelle (snævre) tilbud, men også fordi vi ser nødvendigheden af også at arbejde med breddeindsatser. Derfor er det i situationen en god ide, at musikskolerne lægger deres arbejde i de folkeskoler, for hvem musikfaget ikke er så let at løfte, og med en stor værdiskabelse på skolerne som resultat.

Men samarbejdet betyder reelt, at musik- og kulturskolerne løfter en opgave, der er Folkeskolens egen, og det medfører, at der anvendes egentlige kommunalt afsatte kulturmidler på opgaven i mange af landets kommuner, med et heraf følgende mindre kulturudbud.

På grund af samarbejdet med både skoler og daginstitutioner er behovet for kompetencer øget markant i musik- og kulturskolerne - når skolerne ikke selv kan skaffe lærere og overlader opgaven til musik- og kulturskolerne, så følger rekrutteringsopgaven med, samt udfordringerne i den.

Jo længere væk fra konservatorie- og symfoniorkesterbyerne den enkelte kommune befinder sig, des større er vanskelighederne ved at skaffe lærerkræfter nok, især med pædagogiske kompetencer, der kvalificerer til at arbejde med klasser, som folkeskolearbejdet kræver, eller med småbørnspædagogik ifm. dagtilbud.

Læg dertil, at musikuddannede fra konservatoriet meget markant går efter en solokarriere, og hvis den ikke lykkes, falder de hellere fra musikfaget, end udvikle sig i en pædagogisk retning. Ofte opmuntret af konservatorierne. Det gør rekrutteringen af personale endnu vanskeligere.

Hvad skal vi gøre?

Hvis vi skal undgå et kulturliv, som i meget høj grad bygger på et kommercielt styret marked af kulturprodukter, der for langt størstedelen vil være forankret hos udenlandske tech-giganter, så skal der handles nu.

Et væsentligt indsatspunkt ligger derfor i at sikre, at børnene oplever en rød tråd og en kontinuitet i musikundervisningen, fra daginstitution og helt frem til de skal vælge uddannelsesretning, dvs. i gymnasiet.

Børn skal lære musikken at kende, tidligt i livet, både som et aktivt udtryk man selv kan engagere sig i, og som noget man kan have glæde og gavn af at lytte til. De skal lære, at musik er værdifuld, fordi musik er et menneskeligt udtryk og en helt igennem positiv udfordring af vores egne kognitive og sociale evner, som blandt andet giver os mulighed for at perspektivere og være i det komplekse samt giver stærke mestringsstrategier. Kort sagt: Musikken gør os til en bedre udgave af os selv.

Vi mener der er et grundlæggende behov for at geninstallere musik som et væsentligt element i vores børn og unges hverdag. Vi ser det derfor som helt afgørende for musikfaget, og derved for musikken som en bærende del af den nationale og lokale kultur i Danmark, at der rettes fokus mod følgende:

- Musikfaget prioriteres og genindsættes i læreruddannelsen og pædagoguddannelsen så vi sikrer, at der er musikfaglige personer og lokale kulturbærere til stede på skolerne og i dagtilbuddene, i tilstrækkelig mængde og med tilstrækkelige kompetencer.
- En prioritering af, at musikfaget reelt læses på folkeskolerne med den normering, der vejledende er fastsat, så der sikres kontinuitet i børnenes og de unges oplevelse af og adgang til faget.
- En reel og ligeværdig prioritering af musikken som faglighed, både i skolen og kulturlivet, der gør det legitimt at være musikfagligt uddannet
- Konservatorierne opfordres til i højere grad at rette deres uddannelser mod det arbejdsliv, der findes i landet, og som i høj grad har musik- og kulturskolerne som aftagere.

Med bekymret hilsen

Johs Poulsen

Formand for Kulturaftale Midt- og Vestjylland

byrjp@herning.dk